

Ovartaci (1894-1985)

Kunstneren Louis Marcussen, bedre kendt som Ovartaci, var indlagt på hospitalet i Risskov i 56 år fra 1929 til han døde i 1985. Ovartaci var uddannet malersvend og rejste 29 år gammel til Argentina, hvor han opholdt sig i 3 år. Under opholdet dér blev han psykisk syg. Kort efter hjemkomsten i 1929 blev han indlagt på Psykiatrisk Hospital i Risskov, hvor han opholdt sig indtil sin død.

Ovartaci levede og arbejdede med sin kunst i 56 år, og på denne måde inkarnerer han den psykiatriske institution. Samtidig rækker han, gennem spændvidden af sin kunst, langt ud over institutionens snærende rammer. Den sidste snes år Ovartaci levede på Psykiatrisk Hospital, befandt han sig særdeles godt. Han havde tilkæmpet sig en udstrakt frihed til at udfolde sig som en beundret kunstner. Cobra-kunstnerne Asger Jorn og Jean Dubuffet var blandt dem, der satte Ovartacis kunst meget højt, og Asger Jorn sørgede for at hans billeder kom til at indgå i Dubuffets kunstsamling L'art Brut i Lausanne. En officiel blåstempling som kunstner får Ovartaci, da han i 1979 inviteres til at bidrage til udstillingen "Outsider" på kunstmuseet Louisiana. Desuden udstilledes hans værker i 2017 på den anmelderroste udstilling "Ovartaci og Galskabens kunst" på Kunsthall Charlottenborg i København.

Ovartaci foretog utrolige rejser i sindet, i tid og rum gennem en lang række tidligere tilværelser. Han trak uhindret på det underbevidste – et indre stof, som mange kunstnere i tiden søgte. Man kan sige, han er og var en ener, ganske som mange af de store kunstnere i det tyvende århundrede, men han var uden traditionen. Kreativitet er sindets evne til at danne billeder eller forestillinger, måske omformet til genstande eller værker. I Ovartacis liv og værker ser vi fantasien udfoldet til sit yderste. Han skaber imaginære liv, familie, kærlighed og eventyr. Forvandling mellem dyr og mennesker, mand og kvinde og mellem liv og død. Grænsen mellem virkelighed og fantasi var meget tynd for Ovartaci. Hans insisterende vedholdenhed ses også i hans måde at frembringe kunst på. Han tog simpelthen de materialer, som var til rådighed i hospitalsmiljøet i anvendelse: Lagener, indpakningspapir, pap, tomme tandpastatuber og andet godt og gratis.

Ovartacis fascination af kvinden som det fuldendte væsen, indbegrebet af skønhed – fylder meget i hans produktion af værker, også hans egen transformation fra mand til kvinde. Ovartaci stopper ikke ved sin selviscenesættelse, hans kreative vision folder sig ud på sengestuens vægge, i forestillinger om transformation af et helt hospital. Han drømmer om udsmykning af vægge, gange, kældre. En yderst beskedne del af denne udsmykning får han lov til realisere, og endnu mindre del overlever. Ovartacis vilde udsmykningsplaner fik et efterliv i form af en større opmærksomhed på og forståelse for den opløftende virkning kunst kan have, på såvel de psykisk syge som det personale, der deler hospitalet og de nære omgivers rum med dem.

Ovartaci viser os i sin kunst det menneskelige sinds rummelighed og fantasiens utrolige spændvidde. Det hele var en selvbehandlingsproces, der førte til mere livskvalitet, end det er forundt mange af os andre såkaldt psykisk raske. Ovartaci er et ikon for den marginaliseredes ret til at bidrage til verden på egne præmisser.